

2020-2021 Akademik Yılı
Faaliyet Raporu

İçindekiler

Merkez Hakkında	03
Projeler	06
a. Zihinsel Yük Araştırması	06
b. Flört Şiddeti Farkındalığı Ölçüm Çalışması.....	06
c. "Yükseköğretim Öncesi Eğitime Erişim Fırsatlarında.....	06
Yaşanan Cinsiyetlendirilmiş Eşitsizlikler: Türkiye'nin Son 25 Yılına Bakmak" Projesi	
Etkinlikler	07
a. Eşit Bakım Emeği.....	07
b. "Başka" Aileler Vardır Çalıştayı	07
c. "Akademide Feminist Köprüler Kurmak" Seminerler Serisi	08
d. Eleştirel Erkeklik Çalışmaları Seminerler Serisi	11
e. Şiddetsiz Erkeklik Atölyeleri.....	13
f. Diğer Etkinlikler	13
Yayımlar	17
a. Söyleşiler	17
b. Merkez İşbirliğiyle Çıkan Yayınlar	17
Staj Programlarımız.....	18
a. Kış Staj Programı.....	18
b. Yaz Staj Programı	18
Gelecek Dönem	19

Merkez Hakkında

Misyon

TED Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, toplumsal cinsiyet eşitliğine ve temsilde eşitlik ilkesine dayanan ve toplumsal cinsiyet konusunda farkındalığı ve duyarlılığı yüksek olan bir üniversite ortamı için gerekli akademik, idari, teorik ve pratik çalışmaları gerçekleştirmek amacıyla kurulmuştur. Bunun için merkez, toplumsal cinsiyet ile ilgili ulusal ve uluslararası bilimsel araştırmalar yapar ve bu araştırmaları destekler, disiplinlerarası bir yaklaşım sergiler, tüm fakülte, bölüm ve idari birimleri dahil ederek toplumsal cinsiyet konusunu sürekli gündemde tutar, akademiye ve toplumu birleştiren etkinlikler, paneller, projeler ve faaliyetler gerçekleştirir, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime dayanan her türlü ayrımcılığı ve cinsel tacizi önlemeyi hedefler.

Vizyon

1. Toplumsal cinsiyet alanında bilimsel araştırmalar yapar.
2. Ulusal ve uluslararası konferanslar, seminerler, kongreler ve paneller düzenler.
3. Akademik ve bilimsel araştırma faaliyetlerine destek olur.
4. Öğrencilerin, akademik ve idari personelin toplumsal cinsiyet ve toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalığını ve duyarlılığını artırmaya yönelik eğitimler verir, projeler gerçekleştirir ve çalışmalar yapar.
5. Toplumsal cinsiyet konusunda ulusal ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapar ve ulusal ve uluslararası projeler yürütür.
6. Üniversite kütüphanesi bünyesinde toplumsal cinsiyet, toplumsal cinsiyet eşitliği, kadın çalışmaları ve benzer konularda bir bölüm ve arşiv oluşturur.
7. Yükseköğretim Kurumu'nun Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Tutum Belgesi'nde öngördüğü şekilde "toplumsal cinsiyet eşitliği dersinin zorunlu ders olarak müfredata eklenmesi" yönünde çalışmalar yapar.
8. TED Üniversitesi yerleşkesinde güvenliği sağlayıcı ve her türlü tacizi önleyici tüm tedbirlerin alınmasını teşvik eder.
9. TED Üniversitesi'nin her biriminde temsilde ve karar alma yetkisinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için çalışır.
10. TED Üniversitesi'nde kadınların çalışma ortamlarını kolaylaştıracak her türlü tedbirin sağlanmasına öncü ve destek olur. Psikolojik Rehberlik ve Danışmanlık desteği ile cinsel tacizi önleme ve iş yeri nezaketsizliğini önlemeye yönelik birimlerin kurulması ve benzer uygulamaların gerçekleştirilmesine destek olur.

Merkez Bileşenleri

Yönetim Kurulu

Prof. Dr. Zuhâl Yeşilyurt Gündüz
Prof. Dr. Kezban Çelik
Prof. Dr. Aylin Özman
Dr. Öğr. Üyesi Aylin Çakıroğlu Çevik
Dr. Öğr. Üyesi Gülşen Seven

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Şebnem Akipek Öcal
Dr. Öğr. Üyesi Yağmur Ar Karcı
Dr. Öğr. Üyesi Selin Akyüz Tursun
Dr. Öğr. Üyesi Gülçin Con Wright
Öğretim Görevlisi Kerem Selçuk

Merkez Üyeleri

Dr. Öğr. Üyesi Canay Doğulu
Dr. Öğr. Üyesi Duygu Onay Çöker
Dr. Öğr. Üyesi Melike Ünal Gezer
Dr. Öğr. Üyesi Şule Akdoğan
Dr. Burcu Sarı Karademir
Dr. Bezen Coşkun
Öğretim Görevlisi A. Furkan Palabıyık
Araş. Gör. Sevi Gizem Zeybek
Araş. Gör. Ezgi Alp

Merkez Asistanı

Tuğçe Çetinkaya

Merkez Bursiyerleri

Hayriye Çukurlu
Büşra Seray Düzyol
Berkay Kaya

Merkez Bursiyelerinin Tanıtımı

Hayriye Çukurlu

Hayriye Çukurlu, TED Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü 2021 mezunudur. Eğitim hayatı boyunca KA.DER, Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu ve TED Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Merkezi gibi toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için çalışan ve çabalayan pek çok kurum ve kuruluşta yer almış, çalışmış, savunuculuk ve staj yapmıştır. Ayrıca, Dışişleri Bakanlığı, Göç İdaresi ve We Global gibi hem kamusal hem de özel kurumlarda staj deneyimi kazanmıştır. Eğitim hayatı boyunca kazandığı bu tecrübeler kendisini toplumsal cinsiyet eşitliği, göç ve Avrupa Birliği - Türkiye ilişkileri konusunda yetkin ve donanımlı kılmıştır. Bunların yanı sıra, üniversite eğitiminin üçüncü yılında Erasmus+ ile Almanya, Bremen Üniversitesi ve hazırlık okulu kapsamında ABD, Delaware Üniversitesi'nde eğitim almıştır.

Berkay Kaya

Berkay Kaya, TED Üniversitesi Psikoloji Bölümü 4. sınıf öğrencisidir. Aynı zamanda, Anadolu Üniversitesi'nde Sosyoloji Bölümü 3. sınıf öğrencisi olarak eğitimine devam etmektedir. Bir yıldır TED Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Merkezi'nde çalışma burslu öğrenci olarak çalışmalar yürütmektedir. Bu çalışmalara Eleştirel Erkeklik Datça İnisiyatifi ile yapmış olduğu söyleşi örnek olarak gösterilebilir.

Büşra Seray Düzyol

Büşra Seray Düzyol, 1997 yılında Kadıköy'de doğmuştur. Lisans eğitimini 2020 yılında Çankaya Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde tamamlamıştır. Stajını Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nda yapmıştır. Ek olarak, 2019'da Erasmus+ Değişim öğrencisi olarak eğitimine 6 ay İspanya'da devam etmiştir. 2020 yılı Eylül ayında TED Üniversitesi Göç Çalışmaları Yüksek Lisans Programı'nda eğitime başlamıştır. Aynı zamanda, TED Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Merkezi'nde çalışma burslu öğrenci olarak görev yapmaktadır. İtica ve Göç Araştırmaları Merkezi'nde de eğitim gönüllüsüdür. İlgi alanlarından bazıları toplumsal cinsiyet, kadın çalışmaları, düzenli ve düzensiz göç, Avrupa Birliği kurumsal yapılarıdır.

Projeler

a. Zihinsel Yük Araştırması

Günlük yaşamın çok önemli bir kısmını meşgul eden bakım emeğinin arka planında ne tür bir düşünme ve planlama/organize etme emeğinin yattığını araştırmak ve bakım emeğinin kadın-erkek çiftleri arasında ne şekilde bölüştüğünü anlamak/anlamaya çalışmak amacıyla, "Zihinsel Yük Çalışması: TED Üniversitesi Örneği" başlıklı bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu nicel çalışma kapsamında, farklı pozisyonlarda çalışan TED Üniversitesi çalışanlarına anket uygulanmıştır. Çalışmanın veri toplama aşaması, 11 Ocak 2021 tarihinde başlamıştır. Çalışmanın sonuçları, 1 Mart 2021 tarihinde, Dr. Öğr. Üyesi Gülçin Con Wright ve Dr. Öğr. Üyesi Aylin Çakıroğlu Çevik tarafından sunulmuştur. Equal Care Day Initiative adına Almut Schnerring'in katılımıyla gerçekleştirilen bu etkinlik, aynı zamanda, Türkiye'deki ilk Eşit Bakım Emeği Günü kutlamasıdır.

b. Flört Şiddeti Farkındalığı Ölçüm Çalışması

Merkezimiz, Flört Şiddeti Farkındalığı Ölçüm Çalışması gerçekleştirmiştir. Bu çalışma, TED Üniversitesi öğrencilerinin flört şiddetine yönelik farkındalık düzeylerini ortaya çıkarmayı, bu konudaki ihtiyaçlarını tespit etmeyi ve flört şiddeti olgusuna eleştirel bir bakış açısı geliştirmelerine yardımcı olabilecek farklı çalışmalar için yol gösterici bir kaynak sağlamayı amaçlamaktadır. Bu nicel çalışma kapsamında, TED Üniversitesi öğrencilerine anket uygulanmıştır. Çalışmanın sonuçları, 5 Nisan 2021 tarihinde merkezin asistanı Tuğçe Çetinkaya tarafından sunulmuş ve Flört Şiddeti Farkındalığı Ölçüm Çalışması Raporu başlığıyla yayınlanmıştır.

c. "Yükseköğretim Öncesi Eğitime Erişim Fırsatlarında Yaşanan Cinsiyetlendirilmiş Eşitsizlikler: Türkiye'nin Son 25 Yılına Bakmak" Projesi

Uçan Süpürge Derneği ve merkezimiz arasında halen devam etmekte olan bu proje kapsamında 2021 yılı sonu itibariyle bir rapor çalışmasının çıkması ve 2022 Mart ayı itibariyle de alanın uzmanlarının katılım sağlayacağı bir atölye düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Etkinlikler

a. Eşit Bakım Emeği

Eşit bakım emeğine yönelik manifesto çalışmalarına başlanmış ve çalışma 25 Şubat 2021 tarihinde tamamlanmıştır. Hazırlanan Eşit Bakım Emeği Manifestosu, merkezin ve Equal Care Day Initiative internet sitesinde yayınlanmıştır.

Eşit Bakım Emeği Günü'nün Türkiye'ye uyarlanmasına yönelik çalışmalarımız, merkezimizde kısmi zamanlı çalışma burslu öğrenci olarak görev alan Hayriye Çukurlu ve Büşra Seray Düzyol tarafından derlenmiş ve Wikipedia üzerinden yayınlanmıştır.

b. "Başka" Aileler Vardır Çalıştayı

"Başka" Aileler Vardır Çalıştayı, Ankara Gökkuşuğu Aileleri Derneği (GALADER) ve TED Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Merkezi iş birliğinde ve Friedrich Ebert Stiftung Derneği'nin finansal desteğiyle 3-4 Nisan 10.00-16.00 saatleri arasında Zoom Webinar üzerinden çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir.

Bu çalıştayı GALADER başkanı Nedime Erdoğan ile birlikte TED Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Merkezi adına düzenleyen

Dr. Öğretim Üyesi Gülçin Con Wright'ın yanı sıra çalıştaya üniversitemizin öğretim üyelerinden Prof. Dr. Kezban Çelik ve Prof. Dr. Zuhale Yeşilyurt Gündüz kolaylaştırıcı olarak, Prof. Dr. Şebnem Akipek Öcal da konuşmacı olarak katılmıştır. 6 oturumdan oluşan çalıştayda, hem akademi hem de çeşitli sivil toplum kuruluşlarından aile üzerine çalışan pek çok değerli uzmanın sunumları ile ulusal ve uluslararası aile deneyim paylaşımları yer almıştır. Çalıştaya, 500'ün üzerinde kayıt başvurusu ve her oturumda 200'e yakın katılımcı ile yüksek ilgi gösterilmiştir.

c. "Akademide Feminist Köprüler Kurmak" Seminerler Serisi

Merkez ve çevre üniversitelerdeki feminist çalışmalar gerçekleştiren akademisyenler arasında bir diyalog oluşturmak adına "Akademide Feminist Köprüler Kurmak" Seminerler Serisi başlatılmıştır. Bu seminerler sayesinde hem çevreden merkeze bilgi akışını sağlamak hem de kariyerinin başındaki kadın akademisyenlerin çalışmalarını duyuracağı bir platform yaratmak ve böylece merkezde ve çevrede çalışan feminist akademisyenler arasında ileride gerçekleşecek projelerin tohumunu atmak amaçlanmaktadır. Her akademik dönemde 4 kez gerçekleştirilmesi planlanan seminerlerin ilk dördü, aşağıda listelendiği gibi 2020-2021 akademik yılının Bahar döneminde gerçekleştirilmiştir.

2 Şubat 2021 tarihinde, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden Doç. Dr. Zehra Yılmaz ile "Taşrada Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde Feminist Hoca Olmak" başlıklı bir seminer gerçekleştirilmiştir.

"Bu konuşmada, eril bir disiplinin içinde, ayrıca eril bir mekan olarak taşrada feminist bir hoca olmanın deneyim farklılığı ele alınmaktadır. Bu nedenle öncelikle konuşmanın başlığında kullanılan 'taşra', 'uluslararası ilişkiler' ve 'feminist' kavramlarının ontolojik olarak birbirinden ne tür farklılıkları olduğu tartışılmaktadır. İkinci olarak ise üç kavramın bir ders sınıfı içinde bir araya gelmesinin nasıl bir deneyim farklılığı yarattığı feminist pedagojinin açtığı tartışmalar bağlamında analiz edilmektedir. Uluslararası ilişkiler disiplini

feminist teoriyle geç buluşan disiplinlerden biri olmasına rağmen hem feminizmi hem de uluslararası ilişkiler disiplinini ortaklaştıran bir zemin de vardır. Bu ortaklık gerek feminizmin gerekse de uluslararası ilişkiler disiplininin 'Batılı' düşünme biçimini öncüllediklerine yönelik eleştirel iddiadır. Hatta bu nedenle her ikisi de 'emperyalist' varsayımlar içermekle ve 'oryantalist' olmakla yaftalanır. İkisi de merkezin/Batı'nın ötesinde (düşünsel ve mekânsal olarak) aynı bağlam içinde eleştirilmiş ve buna bağlı olarak çeşitlen(diril)miştir. Merkezle özdeşleş(tiril)miş bir disiplin ve teori içinden çevre bir üniversitede konuşmak, eğitim vermek birçok çelişkiyi zorunlu olarak içinde barındırmaktadır. Üstelik Türkiye'de çevrenin de en doğusunda olmak, Van'da olmak bu çelişkileri aşma biçimlerini daha da karmaşılaştırır. Bu çerçevede konuşmada, teorik tartışmalara yer verildikten sonra Van'da bir feminist uluslararası ilişkiler hocası olarak edindiğim kişisel deneyimler paylaşılmaktadır. 'Üniversite' kavramının içerdiği evrenselliğin önelediği heterojenlik bir yana, bölge dışından öğrencilerin istisna olduğu homojen sınıflarda, çoğu geleneksel aşiret sistemi içinde yetişmiş öğrencilere, etnik, dinsel, mezhepsel ortaklıklarına duyarlı bir biçimde uluslararası ilişkilerin merkezci/Batıcı dilini, feminizmin 'dışarıklıklı' halini gözleterek ders vermenin gerilimleri, buna ilişkin ürettiğim çözümler konuşmamın esasını oluşturmaktadır. Kesinlikle ihtiyaç olmasına rağmen Türkiye'de uluslararası ilişkiler eğitiminin oryantalist yapısına ilişkin az miktarda akademik çalışma vardır. Bu konuşma uluslararası ilişkiler disiplini ve eğitim içeriğine ilişkin detaylı bir literatür ve eleştiri sunma kaygısı taşıyor olsa da, merkezle özdeşleşmiş bir disiplin ve teori içinden çevre bir üniversitede ders vermenin yarattığı gerilimleri aktarması bakımından, alanda uluslararası ilişkiler eğitiminin gözden geçirilmesine ilişkin daha sonra yapılacak çalışmalara katkı sağlamayı da amaçlamaktadır."

29 Mart 2021 tarihinde, Giresun Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nden Doç. Dr. İlknur Meşe ile "Dindar Muhafazakar Eril Söylemde İstanbul Sözleşmesi Tartışmaları ve Feminizm" başlıklı bir seminer gerçekleştirilmiştir.

"İstanbul Sözleşmesi 20 Mart gecesi Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle iptal edildi. Yaklaşık iki yıldır, dindar muhafazakar eril bloğa dahil gazeteler, dergiler, dernekler, vakıflar, ilahiyatçılar, siyasetçiler ve hukukçular İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılmasına dair kara propaganda yapıyorlar. Kaldırıldığında ise, bazı gazeteciler bununla yetinmeyeceklerini, sırada CEDAW ve Lanzarote'nin olduğunu yazdılar. İstanbul Sözleşmesi dahil uluslararası sözleşmelere itirazlarını bir taraftan 'terör, saldırı, işgal, tuzak, operasyon, proje, dış güçler' gibi güvenlik hissini tehdit etmeyi amaçlayan terimleri, bir taraftan da 'temel değerler, inançlar, haya, iffet, fitnat, inanç' gibi pedagojik yatınlıklara hitap eden terimleri kullanarak dile getiriyorlar. İstanbul Sözleşmesi ve diğer uluslararası sözleşmelerden derhal çıkılmasını, erken evliliklerin özendirilmesini, Meclis'te aile komisyonu ve feminizmle mücadele komisyonu kurulmasını, yeni bir aile yasının ve Anadolu Sözleşmesi'nin hazırlanmasını, İslam'ın yeniden öğretilmesini, çocuklar, babalar ve ailenin - sözde savunulmasını talep ediyorlar. Sadece İstanbul Sözleşmesi'ne değil, Batı kaynaklı olmakla suçlanan eğitim, hukuk ve yönetim şeklini de içeren birçok şeye seslerini yükseltiyor ve toplumsal hayatın bütününün İslam'la şekillenmesini talep ediyorlar. Kendi İslami anlayışlarını, kendi tanımladıkları haliyle aile, toplum, eğitim ve devlet anlayışlarını tek hakikat söylemi olarak dayatma peşindeler. Ailede, toplumda ve devlette iktidar olan Müslüman erkek ve erkeğin otoritesini tanıyan uysal Müslüman kadından müteşekkil bir İslami toplum tahayyülünü dile getiriyorlar. İktidarın bilgisi ve rızası dahilinde, yapay gerilim alanları yaratarak ve bilindik kutuplaşmaları harlayarak istediklerini yaptırma yoluna başvuruyorlar. İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılması, yaşadığımız toplumsal değişimlerin (kadın ve erkeklik hallerinin değişmesi, dindar çevrelerde kadınlık ve erkeklik hallerinin değişmesi, çeşitlenmesi) elde tutulamayacak bir hale gelmesinin, özellikle dindar ve seküler kadınlar arasında feminizm vasıtasıyla sosyolojik buluşma noktalarının artmasından duyulan rahatsızlığın -antagonizma üzerinden kendilerini var ettikleri için çatışan keskin kimliklerin erime ve yitirme korkusu onları tedirgin etmektedir, aynı zamanda pandemi nedeniyle açığa çıkan ve iktidar tarafından çözülemeyecek hale gelen ekonomik krizin bir adım ötesini belirsiz ve istikrarsız kılması ile geleneklere ve dine sarılma refleksini artırmış olmasının, iktidarın iktidarını devam ettirme arzusu ile dindar muhafazakar eril bloğun öteden beri gördüğü iktidar rüyasının hesaplı birlikteliğinin, kadınların hakları açısından hazin bir sonucudur."

19 Nisan 2021 tarihinde, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nden Dr. Öğr. Üyesi Selda Tuncer ile "Türkiye'nin Yeni Cinsiyet Rejiminde Dönüşen Kamusal Alan ve Şiddetin Değişen Mekansal Örüntüleri" başlıklı bir seminer gerçekleştirilmiştir.

"Bu sunumda Türkiye'de neoliberal muhafazakâr yönetimle birlikte ortaya çıkan yeni cinsiyet rejimi doğrultusunda genişleyen ataerkil denetim mekanizmalarının özel ile kamusal alan arasındaki sınırları yeniden belirlenmesinin kadınlar açısından ne tür sonuçları olduğu tartışmaya açılacaktır. Bu amaçla, ilk olarak Türkiye'de kadınların kamusal alanla ilişkisinin modernleşmeyle birlikte nasıl kurulduğu ve bunun farklı siyasi dönemlerde uğradığı değişimler tarihsel bir perspektiften ele alınacaktır. Ardından, bir yandan gündemden düşmeyen kadınların kamusal görünüm ve davranışlarına yönelik cinsiyetçi tutum ve açıklamalar, diğer yandan sokakta tanımadıkları erkekler tarafından kadınlara yönelik artan saldırılar sonucunda kamusal alanın kadınlar için nasıl bir endişe alanına dönüştüğü üzerinde durulacaktır. Son olarak, bu bağlamda ataerkil baskı ve denetim mekanizmalarının evden sokağa taşmasıyla erkek şiddetinin özelden kamusala değişen mekânsal örüntülerine değinilecektir."

24 Mayıs 2021 tarihinde, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden Dr. Öğr. Üyesi Feyda Sayan Cengiz ile "Fitratı Aramak: Türkiye'de İslami Kişisel Gelişim Kültürü ve Toplumsal Cinsiyet" başlıklı bir seminer gerçekleştirilmiştir.

"İslami referanslar ile yazılan kişisel gelişim kitapları, günümüzde Türkiye'de çok satan kitap listelerinde yer almakta, İslami yaşam tarzı ile uyumlu bir bireysel mutluluk arayışında yol gösterici olma iddiası ile giderek popülerleşmektedir. Bu konuşmada, Türkiye'deki İslami kişisel gelişim kültürünü, bahsi geçen türde kitapların söylem analizi üzerinden inceleyen bir çalışmanın bulguları paylaşılmaktadır¹. Bu kapsamda, 2010'lu yıllarda popülerleşen İslami kişisel gelişim kültürüne, toplumsal cinsiyet açısından bakılmaktadır. İslami kişisel gelişim kitapları, İslami kaynaklara yapılan referanslar ile, Batı kaynaklı seküler kişisel gelişim kültürüne ve 'New Age' spiritüelliğine referansları iç içe geçirmekte, neoliberalizmin 'kendi kendini yöneten özne'sini, yeni-muhafazakarlığın dişil öznellik söylemiyle bir araya getirmektedir. Toplumsal cinsiyet farkı, 'fitrat' kavramı altında doğallaştırılmakta, bireyin 'özüne' ulaşarak mutluluğa erişmesinin yolunun, fitratını arayıp bulmaktan, onu canlı tutmaktan, dejenere edici 'yabancı' etkilerden korumaktan, kabul etmekten ve ona uygun davranmaktan geçtiği öne sürülmektedir. Buna göre sağlıklı ve mutlu dişil öznellik deneyimi, sadece annelik ve aile kavramları çerçevesinde mümkün olabilir. İslami kişisel gelişim kitapları kadınlara, fitratlarının dışına çıkmamayı, kendi kendilerini fitratlarının sınırlarına çekmek için özdenetim ve öz disiplin mekanizmaları kurmalarını öğütlemektedir."

¹ Sayan-Cengiz, Feyda (2020). "Gender in Turkey's Islamic-Oriented Self-Help Literature: Constructing Self-Regulating Female Subjectivity" International Journal of Communication 14: 5499–5517.

d. Eleştirel Erkeklik Çalışmaları Seminerler Serisi

28 Aralık 2020 tarihinde Dr. Öğr. Üyesi Selin Akyüz ile "Erkekler Şiddetle Yüzleşiyor (mu)" başlıklı bir TEDU400 semineri gerçekleştirilmiştir.

"Dünyada yoğunlukla 1970'li yılların sonlarında çalışılmaya başlanan Eleştirel Erkeklik Çalışmaları'nın Türkiye'ye yansımaları ancak 1990'lı yılların sonunda ve 2000'lerin başında oldu ve ardından hızla arttı. Bugün alan, toplumsal cinsiyet çalışmalarının bir parçası olarak kabul edilip - ya da daha az dirence maruz kalarak gelişimini devam ettirmektedir. Feminist aktivizmden ve akademik çalışmalardan güç alarak beslenen alan, toplumsal sorunların, eşitsizliklerin, ayrımcılıkların, neo-liberal politikalar ve artan sağ popülizmle daha da billurlaştığı bir düzende araştırmacılara yeni bir lens sağlamış oldu.

Toplumsal cinsiyet sadece kadın ve erkeğin rolü değil ve cinsiyetlerin 'doğasına' uzanan tartışmaların çok ötesinde ise, erkekliği özellikle cinsel yönelim, sınıf, dil, din, ırk, etnik kimlik gibi kategorilerden beslenen farklılıklara da işaret etmemizi kolaylaştıran bir 'konum' olarak ele alarak başlamak zihin açıcı olacaktır. Erkekliği ve erkek değerlerini ön plana çıkaran anlayışı sorgulamak da buna dahildir. Özellikle şiddet bu bağlamda önemli bir analitik alan sağlamaktadır. Şüphesiz tarihsel süreç içerisinde, ataerki, sadece erkek egemenliğinin biyolojiye atfedildiği ve bedensel güç üzerinden okunduğu dönemi geride bırakmıştır. Modern devlet inşası, onun tahakküm araçları, kapitalist üretim düzeni ve modern tıp hiyerarşinin belirlenmesinde ve erkeğin 'hanesine' yazılmasında belirleyici olmuş ve süreç içerisinde değişime uğramıştır. Bu kapsamda artık cinsiyet düzenini yerel ve kültürel özgünlüklerden bağımsız analiz etmek eksik olacaktır. Ancak her ne kadar alan ve kavramları önemli bir değişime ve erozyona uğramış olsa da bazı konular hala eski kabullerden uzaklaşabilmiş değildir. Şiddet ve erkeklik arasındaki 'bağ' hala eski tanımlamalardan ve kabullerden kopamamıştır. Erkeklerin şiddet kullanma ehliyeti olan cins olarak kabul görmesi ve bunun biyolojik ya da toplumsal dinamiklerle sürekli yeniden üretilmesi de son derece yaygındır. Benzer şekilde, erkeğin en görünür olarak kadına ve diğer erkeklere uyguladığı şiddeti 'koruma', 'öfke kontrol sorunu', 'hayatta kalma içgüdüsü' gibi sebeplerle açıklayan duruş, eril şiddeti mümkün kılan yapısal düzenlemelerin desteğiyle daha da güçlenir. Örneğin, ev içi şiddeti, ailenin namusu, erkeğin kadını/karısını/çocuğunun annesini koruma ve kollama gücünü kullanma hali olarak görmek son derece sorunludur çünkü onun sistematikliğini gölgeler ve politikliğinin sorgulanmasını engeller."

12 Nisan 2021 tarihinde Doç. Dr. Murat Göç-Bilgin ile "Erkekler, Erkeklik, Şiddet" başlıklı bir seminer gerçekleştirilmiştir.

"Bu sunum, erkeklik, ataerki ve şiddet ilişkisini farklı yönleri ile tartışmayı amaçlamaktadır. Erkeklik inşası, şiddetin birçok fiziksel formu ile iç içe geçmiştir. Erkek olma süreci, fiziksel şiddetten ekonomik ve sözlü şiddete kadar birçok farklı formda şiddetin hem faili hem de nesnesi olma sürecidir. Erkekler çocukluktan yetişkinliğe kadar birçok aşamada şiddeti normalleştirir, yaygınlaştırır ve ussallaştırır. Bu sebeple, erkeklerin şiddetle varolmabçimidir; kendilerini ifadeetmeyi ve başkaları ile ilişki kurmayı şiddet yolu ile öğrenirler. Erkekler babaları olan ilişkilerini, yaşlıları olan ilişkilerini, kadınlar ve LGBTİ+'larla olan ilişkilerini, doğa ve teknoloji ile olan ilişkilerini, siyaset ve toplumsal kurumlarla olan ilişkilerini şiddet üzerinden kurar, şiddet üzerinden anlamlandırır. Şiddet sarmalında kendi benliklerini yitiren erkekler, kendilerini bulmak ve kendi varlıklarını anlamlı kılmak için daha çok şiddete başvururlar; şiddet hem erkeklerin varoluş enerjisini aldıkları güç hem de onları içten içe tüketen bir düşmandır."

TED ÜNİVERSİTESİ
TOPLUMSAL CİNSİYET
ÇALIŞMALARI MERKEZİ

**Erkekler,
Erkeklik,
Şiddet**

Doç. Dr. Murat Göç-Bilgin
Cela! Bayar Üniversitesi
İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü

12 Nisan 2021, Pazartesi
16:00
<https://bit.ly/39PA53m>

16 Haziran 2021 tarihinde, Anne Çocuk Eğitim Vakfı'ndan (AÇEV) Burcu Gündüz Maşalacı ile "İlgili Babalığın Belirleyicileri" başlıklı bir seminer gerçekleştirilmiştir.

TED ÜNİVERSİTESİ
TOPLUMSAL CİNSİYET
ÇALIŞMALARI MERKEZİ

Eleştirel Erkeklik Çalışmaları
Seminerler Serisi - Babalar Günü

**İlgili Babalığın
Belirleyicileri**

Burcu Gündüz Maşalacı
AÇEV Genel Müdürü

16 Haziran 2021, Çarşamba
15:00
<https://bit.ly/3p65zy6>

e. Şiddetsiz Erkeklik Atölyeleri

TED Üniversitesi öğrencilerine yönelik olarak "Şiddetsiz Erkeklik Atölyeleri" başlatılmıştır. İlk atölye, 25 Haziran 2021 tarihinde, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümü Dr. Öğr. Üyesi Selin Akyüz ve Eleştirel Erkeklik İncelemeleri İnisyatifi üyesi Dr. Gülden Sayılan tarafından gerçekleştirilmiştir.

"Erkeklerin cinsiyet temelli şiddetle mücadeleye katılımını artırmaya katkıda bulunmak amacıyla hazırlanan 'Şiddetsiz Erkeklik Atölyeleri El Kitabı' referans alınarak hazırlanmış atölyelerin ilkinde, üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ve eril şiddet konusundaki düşünceleri dinlenmiştir. Eleştirel bir perspektiften erkeklik ve şiddet ile ilgili temel kavram ve tartışmaların ışığında yapılan atölye çalışmasında, katılımcıların toplumsal cinsiyet rolleri, ataerkil sistem, eril şiddet, ayrımcılık deneyimlerini paylaşmaları istenmiş ve etkileşimi son derece yüksek bir etkinlik yürütülmüştür."

f. Diğer Etkinlikler

26 Kasım 2020 tarihinde Prof. Dr. Gülriz Uygur ile, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü kapsamında, "Kadınların Adalete Erişim Engelleri ve İstanbul Sözleşmesi" başlıklı bir seminer gerçekleştirilmiştir.

10 Aralık 2020 tarihinde Prof. Dr. Şebnem Akipek Öcal ile, Dünya İnsan Hakları Günü kapsamında, "Temel Uluslararası Sözleşmeler Işığında İnsan Hakları" başlıklı bir seminer gerçekleştirilmiştir.

"Kişinin sadece insan olması sebebiyle doğuştan sahip olduğu hakların tümü 'insan hakları' olarak nitelendirilmektedir. 10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü'nde sunulan bu konferansta insan hakları kavramı üzerinde durulduktan sonra, Türkiye'nin de taraf olduğu, insan haklarına ilişkin dört temel uluslararası sözleşme ana hatları ile incelenmiştir. İkinci Dünya Savaşı'nın hemen ardından dünya barışını ve güvenliğini korumak amacıyla kurulan Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan ve en önemli insan hakları belgelerinden biri olarak kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, 10 Aralık 1948 tarihinde kabul edilmiştir. 10 Aralık tarihi bu nedenle çok önemli olup, Dünya İnsan Hakları Günü olarak benimsenmiştir. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, tüm insanların haklar bakımından 'eşit' olduğu gerçeğinden hareketle, tüm dünyayı kapsayıcı bir özellik taşımaktadır; buna karşılık İkinci Dünya Savaşı'ndan en fazla etkilenen Avrupa Kıtası 1949 yılında Avrupa Konseyi'ni kurmuştur. Konsey ilk olarak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni (İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerinin Korunması Sözleşmesi) çıkarmıştır. Bölgesel anlamda ilk sözleşme olmasının yanında zorlayıcı mekanizmaları olan uluslararası ilk insan hakları belgesi olma niteliğini taşıyan bu Sözleşme ile 1953 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kurulmuştur. Temel insan haklarına ilişkin bu iki sözleşmenin yanında kadın hakları bağlamında en önemli uluslararası belge olan Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) ile Çocuk Hakları Sözleşmesi, konferansın konuları arasında yer almıştır. Her ikisi de Birleşmiş Milletler tarafından çıkarılan ve en fazla üye ülkenin taraf olduğu sözleşmelerdir."

8 Mart 2021 tarihinde Prof. Dr. Alev Özkazanç ile, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü kapsamında, "Küresel Kadın Hareketinin Gündemi: Sorunlar ve İmkanlar" başlıklı bir seminer gerçekleştirilmiştir.

"Küresel kadın hareketinin çok uzun bir geçmişi var. 19. Yüzyıldan itibaren uluslararası etkileşimlerin gerçekleştiğini biliyoruz. İki Dünya savaşı arasında savaş karşıtlığı üzerinden kadınlar bir araya geldiler. 1935 yılında Uluslararası Kadınlar Birliği Kongresi İstanbul'da Türk Kadınlar Birliği'nin ev sahipliğinde toplandı. Ayrıca Doğu Kadınları Kongreleri de toplandı. Bu uluslararası örgütlerin bazıları 1947'den itibaren Birleşmiş Milletler nezdinde danışman statüsü edindiler. Yine 2. Dünya Savaşı sonrasında sömürge ülkelerde kadınlar, özellikle de Afrikalı kadınlar, Uluslararası Demokratik Kadın Federasyonu gibi örgütlerde

örgütlendi. Yine 60'larda Pan-Afrikan kadın örgütleri kuruldu. Ama ne yazık ki milliyetçilik ve ulus devletler çağında bu bağlar çok güçlenemedi. Bu tarihsel kökenler bir yana, asıl olarak küresel kadın hareketi 1975-1985 arasında oluştu diyebiliriz. 1975'de BM'in kadın on yılı ilan etmesinin ardından izleyen on yıl içinde bu hareket ortaya çıktı. Pekin Konferansı ve Deklarasyonu ile bu süreç doruk noktasına vardı. Pekin'de 17.000'i resmi katılımcı olmak üzere 40.000 kadın katılımcı vardı. Pekin Deklarasyonu, 12 kritik alan belirlemişti; yoksulluk, eğitim, sağlık, şiddet, silahlı çatışma, ekonomi, çevre, karar alma, insan hakları, kız çocuklarının hakları, medya. 1979 yılında bir başka kritik gelişme daha yaşandı. Küresel kadın mücadelesinin ürünü olan ilk insan hakları sözleşmesi ortaya çıktı. BM Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) 1979'da imzalandı. Türkiye de 1985'de CEDAW'ı imzaladı. Nihayet 2011'de Kadınlara Karşı ve Ev içi Şiddetin Önlenmesi Avrupa Konseyi Sözleşmesi imzalandı. Sözleşmenin İstanbul'da imzalanması tesadüf değildi ve Türkiye'deki kadın hareketinin gücünün bir göstergesiydi. Küresel kadın hareketi açısından 2011 yılı bir dönüm noktası sayılabilir. Çünkü burada doruk noktasına ulaşan hareket kısa süre sonra ciddi bir reaksiyonla karşılaşmaya başladı. Bugün geldiğimiz noktada ise büyük tehlikeler ve tarihsel kazanımları tehdit eden ciddi gelişmeler söz konusu. Bu konuşmamda, bu yükselen reaksiyoner tehditler ortamına nasıl geldiğimizi tartışacağım."

3 Haziran 2021 tarihinde, Konuşmamız Gerek Derneği'nin kurucusu İlayda Eskitaşçıoğlu ile, "Regl Olmayanlar için Regl Farkındalığı" başlıklı bir seminer gerçekleştirilmiştir.

TED ÜNİVERSİTESİ

Regl Olmayanlar için Regl Farkındalığı

İlayda Eskitaşçıoğlu
We Need To Talk (Konuşmamız Gerek)
Kurucusu ve BM Sürdürülebilir Kalkınma Gençlik Lideri

03 Haziran 2021, Perşembe
11:00
<https://bit.ly/2TehjTb>

TED ÜNİVERSİTESİ
KÜLTÜREL CİNSİYET
ÇALIŞMALARI MERKEZİ

SOG Student Hub

5 Haziran 2021 tarihinde, Dr. Burcu Sarı Karademir ile, Global Degrowth Day kapsamında, "Emekle Umut: Bakım Emeği Ekseninde Küçülmeyi Düşünmek" başlıklı bir seminer gerçekleştirilmiştir.

"Planlı Ekonomik Küçülme (Degrowth), büyüme odaklı sosyo-ekonomik düzene bir eleştiri hareketi olarak ortaya çıkmıştır. Degrowth hareketi, her ne pahasına olursa olsun büyüme anlayışının insanların refahını ve mutluluğunu artırmadığının altını çizerek devletlere, toplumlara ve insanlara başka bir dünyanın mümkün olduğu düşüncesini anlatmaktadır. Hem akademiden hem de sivil toplumdan oluşan geniş kapsamlı bir koalisyon olan Degrowth hareketi ve yaklaşımı, (i) çevreyi ve insan emeğini sömüren bir büyüme modeli yerine insan sömürsüne ve çevresel yıkıma dur diyen, (ii) kurumsal kar ve aşırı üretim/tüketime dayalı ekonomi yerine ekonomik, ekolojik ve sosyal refahı ön planda tutan, (iii) küresel ekonominin maddi boyutunda hem küçülmeyi hem de yeniden dağıtım öngören, (iv) bakım, dayanışma ve özerklik gibi değerleri merkeze koyan ve (v) herkes için iyi bir yaşamı sağlamak için harekete geçmemizi salık veren bir harekettir. Dolayısıyla, Degrowth mevcut ekonominin küçülmesini değil, daha farklı bir ekonominin kurulmasını önermektedir. Degrowth, daha iyi ve sürdürülebilir bir dünya ve yaşam için insanın çıkarıcı, rasyonel ve her daim muktedir bir homo-economicus olduğu varsayımından hareket etmek yerine; diğerkâm, duygusal ve doğumdan ölüme bakıma ihtiyaç duyan ilişkisel bir varlık olduğu varsayımıyla hareket etmek gerektiğini söylemektedir. Buna göre, Degrowth ihtiyacımız olmayan üretim alanlarında küçülmeyi, insan refahının temelini oluşturan ve devamını sağlayan alanlarda ise büyümeyi hedeflememiz gerektiğinin altını çizmektedir. Ekonominin; insan, çevre ve bakım arasındaki ilişkinin yeniden kurgulanması suretiyle mutluluk ve refah odaklı tasarlanması, Degrowth hedeflerinin merkezine bakım ekonomisini koymaktadır. Feminisms and Degrowth Alliance (FaDA) da bakım emeği ve küçülme arasındaki özgürleştirici potansiyele dikkat çekerken feminist olmayan bir küçülmenin kadınlar için risk yaratacağı hususunda bizleri uarmaktadır. Degrowth hareketinin vadettiği değişime, ancak farklı cinsiyet ilişkileri ve rollerinin benimsenmesi, bireyler arasında ücretli-ücretsiz çalışma saatlerinin farklı biçimde dağıtılması ve kültürler ve türler arasında eşitlikçi bir yaklaşımın kabul edilmesiyle ulaşabilir. Son tahlilde, Degrowth hareketinin düşlediği dayanışma odaklı sosyo-ekolojik adaletli toplumsal değişimin sağlanabilmesi, hareketin feminizmi içselleştirmesiyle mümkündür."

1 Temmuz 2021 tarihinde, A. Furkan Palabıyık ile, “Yanımdaki Kim?: Flört Şiddeti ve Drama*” başlıklı bir seminer ve atölye çalışması gerçekleştirilmiştir.

Yayınlar

a. Söyleşiler

Merkezimizde kısmi zamanlı çalışma burslu öğrenci olarak görev alan Berkay Kaya, 10 Mayıs 2021 tarihinde, Eleştirel Erkeklik Datça İnişiyatifi ile söyleşi gerçekleştirmiştir. “Bildiğimiz Erkeklerden” başlıklı söyleşi, merkezimizin internet sitesinde yayınlanmıştır.

b. Merkez İşbirliğiyle Çıkan Yayınlar

Merkezin GALADER ile 3-4 Nisan 2021 günlerinde çevrimiçi olarak gerçekleştirdiği “Başka” Aileler Vardır Çalıştay’ında yapılan deneyim paylaşımları ve sunumlar kitap halinde basılmıştır.

Staj Programlarımız

a. Kış Staj Programı

11 Ocak - 5 Şubat 2021 tarihleri arasında 29 öğrenci merkezimizde stajyer olarak görevlendirilmiştir.

Ali Odabaş
Alperen Narmanlı
Aslı Canatan
Aylin Demir
Ayşe Mine Can
Banu Özen
Birce Çoban
Büşra Sevim
Cansu Şahin
Damla Ceyran

Dilruba Işın
Elif Tala Özkartal
Emre Tüfenkci
Erol Koçoğlu
Gökçe Maraşlı
Halide Demir
İzel Halkalı
Neslihan Alakabak
Ozan Can Çetinkaya
Özden Serinay Öz

Selin Doğrusöz
Selin Sefiha Saygılı
Syedda A. Hassan
Şilan Dağlar Göç
Yeliz Gökçe Akdoğan
Yusuf Taş
Zeynep Coşkun
Zeynep Önal
Zülal Yılmaz

b. Yaz Staj Programı

26 Temmuz - 20 Ağustos 2021 tarihleri arasında 33 öğrenci merkezimizde stajyer olarak merkezin çeşitli projelerinde ve merkezdeki öğretim üyelerinin danışmanlığı altında görevlendirilmiştir.

Abdülkadir Deveci
Aleyna Çetin
Berfin Ece Aslaner
Bilgesu Hezen
Buse Yılmaz
Büşra Koç
Cenay Gürhan
Dilehan Hazar
Ece Deniz Ergenç
Ece Sezen Bağcı
Ecem Nur Pekgöz

Elif Berfu Hergül
Elif Ferda Erol
Esra Rabia Urganlı
Fatma Büşra Eryiğit
Feride Aysu Öz
Göksu Zeynep Ercan
İrem Tunca
Merve Çopuroğlu
Muhammednur Pabuççu
Nazeela Elmi
Nazlı Karakoçoğlu

Necla Güçlü
Özde Deniz Akgün
Özlem Kılıç
Sabah Pirani
Serhat Varolan
Tayyaba Kiran
Tuba Türk
Umutcan Nayır
Zehra Deniz Taş
Zekiye Gürün
Zişan Tatlı

Gelecek Dönem

Merkezimizin 2021-2022 akademik yılında "Akademide Feminist Köprüler Kurmak" ve "Eleştirel Erkeklik Çalışmaları" seminerler serisine ve "Şiddetsiz Erkeklik Atölyesi" çalışmalarına devam edilecektir. Kış ve yaz staj programları tekrar edilecektir. Ayrıca, yeni bir etkinlik serisi olarak TEDU Gender Podcast çalışmalarımıza da başlamış bulunmaktayız. Tüm etkinliklerden haberdar olmak için web sitemizi ve sosyal medya hesaplarımızı takip edebilirsiniz.

WEB sitemiz için:

<https://genderstudies.tedu.edu.tr/tr/genderstudies>

Sosyal medya hesaplarımız için:

<https://genderstudies.tedu.edu.tr/tr/genderstudies/iletisim-0>